

Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Investigation of Attitudes of Health Sciences Faculty Students towards Lesbians and Gays

Zeynep Bahadır*

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul, Türkiye

Hülya Yücel

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul, Türkiye

* Corresponding author: zeynep.bahadir@sbu.edu.tr

Geliş Tarihi / Received: 06.08.2022
Kabul Tarihi / Accepted: 24.09.2022

Araştırma Makalesi/Research Article
DOI: 10.5281/zenodo.7130671

ÖZET

Bu çalışma sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin lezbiyen ve geylere (homoseksüel) ilişkin tutumları ve bunu etkileyen demografik değişkenleri incelemek amacıyla yapıldı.

Bu çalışmaya bir vakıf üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin Fizyoterapi, Hemşirelik ve Odyoloji Bölümlerindeki 391 öğrenci katıldı. Demografik bilgi formunda öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, üniversite bölümü, akademik yılı, eşcinsel arkadaşlarının olup olmadığı, eşcinsel bir kişiyle arkadaşlık kurma düşüncesi ve dinin hayatındaki yeri soruldu. Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum Ölçeği-Kısa Formu kullanıldı. Bakılan faktörlere göre tutumların karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık bulunması durumunda da post-hoc analiz Dunn testi yapıldı.

Öğrencilerin tutum puanına ait ortalama $28,61 \pm 10,34$ olarak hesaplandı. Öğrencilerin eşcinselliğe yönelik tutumları cinsiyete, okudukları bölüme ve sınıf düzeyine göre farklılık göstermezken (sırasıyla $p=0,28$, $0,96$ ve $0,34$), dindarlık algı düzeyleri arttıkça eşcinsel bireylere yönelik olumsuz tutum sergiledikleri görülmüştür. ($p=0,001$). Homoseksüel arkadaşı olan ve "Homoseksüel birey ile arkadaşlık yaparım" diyen öğrencilerin kendini daha az dindar olarak tanımladıkları ve homoseksüelliğe karşı daha olumlu tutum sergiledikleri belirlendi ($p=0,001$).

Kendini daha az dindar olarak tanımlayan öğrencilerin homoseksüel bireylere karşı daha olumlu tutuma sahip olduğu ve arkadaşlık etmeye daha olumlu yaklaştığı görüldü. Sağlık personeli adaylarının eşcinsel bireylere yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin araştırıldığı çalışmaların planlanması uygun olabilir.

Anahtar Kelime: gey, lezbiyen, fizyoterapist, odyolog, hemşire.

ABSTRACT

This study was conducted to examine the attitudes of health sciences faculty students towards lesbians and gays (homosexual) and the demographic variables that affect this.

391 students from Physiotherapy, Nursing and Audiology Departments of Health Sciences Faculty of a foundation university participated in this study. The demographic information form included the student's age, gender, university department, academic year, presence of homosexual friends, the idea of making friends with a homosexual person, and the place of religion in her life were asked. Attitudes Towards Lesbian and Gays Scale-Short Form was used. Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test were used to compare attitudes according to the factors examined. Post-hoc analysis was calculated by Dunn's test when statistical significance was determined.

The mean of the students' attitude score was calculated as 28.61 ± 10.34 . The students' attitudes towards homosexuality did not differ according to gender, the department they studied, and grade

level ($p=0.28, 0.96, \text{ and } 0.34$; respectively), as their level of perception of religiosity increased, they showed negative attitudes towards homosexual individuals ($p=0.0001$). It was determined that students who have homosexual friends and say "I make friends with a homosexual individual" describe themselves as less religious and have a more positive attitude towards homosexuality ($p=0.001$).

It was observed that students who defined themselves as less religious had a more positive attitude towards homosexual individuals and had a more positive approach to friendship. The studies on the factors affecting the attitudes of candidate health professionals towards homosexual individuals may be appropriate to plan.

Keywords: gay, lesbian, physiotherapist, audiologist, nurse.

GİRİŞ

Homoseksüellik (gey ve lezbiyenlik) toplumlarda "kabul edilemez" olarak algılanır (Sakalh and Ugurlu). Bu durum sağlık çalışanları ya da öğrencileri arasında da farklı değildir. Sağlık hizmeti sağlayıcıları tarafından homoseksüel hastalara yönelik olumsuz önyargılar, onların kaliteli bakım görmelerini engelleyebilir (Sabin, Riskind and Nosek; Wilson et al.). Sağlık çalışanları hastalarına ait kararlarda dini değerler gibi kültürel faktörler tarafından şekillenen kişisel inanç ve tutumlara göre de hareket edebilirler (Levine and Ambady). Bu durum homoseksüel bireylerin sağlık sonuçlarını etkileyebilir bu nedenle sağlık profesyonelinin hümanistik bir tavır içerisinde olması, sağlık hizmeti alma konusunda sıkıntı yaşadığı bilinen homoseksüel kişiler açısından büyük bir öneme sahiptir (Foong et al.; Soner and Altay; Mccrone). Homoseksüel kişilere yönelik önyargı, sağlık hizmeti sunucuları ve hastalar arasındaki ilişkileri olumsuz etkileyen ve nihayetinde hasta bakımının kalitesini düşüren önemli bir endişe kaynağıdır (Wilson et al.). Bu nedenle literatürde geleceğin sağlık çalışanları olan üniversite öğrencilerine ait önyargı kaynaklarının anlaşılması ve mevcut önyargıların telafisine yönelik stratejilerin geliştirilmesi önemsenmektedir (İpek and Delibalta; Müller).

Özellikle Müslüman kültürlerde elde edilen kanıtlar cinsel çeşitlilik ile İslam arasında kültürel karşıtlık olduğunu doğrulamaktadır (Rahman and Valliani). Bu nedenle dünyada olduğu gibi, Müslüman bir kültüre sahip olan Türkiye'de de homoseksüel kişilere yönelik olumsuz tutumlar yaygındır (Aslan, Şahin and Emiroğlu). Türkiye'de homoseksüel bireylerin desteklenmediği ve bu bireylerin hetero-normatif kültürde yaşamının bir sonucu olarak ayrımcılık, istismar ve şiddet gibi deneyimler yaşadığı belirtilmektedir (Engin). Uluslararası Lezbiyen ve Gey Birliği'nin 2013 yılında sunduğu raporda, Türkiye'de yaşayan gey ve lezbiyenlerin şiddet eylemleri, nefret dili, askere alınmama ve iş bulma konusunda zorluklar gibi çeşitli sorunlarla karşı karşıya kaldıkları belirtilmiştir (Ezgi).

Günümüzde 18 yaş üstü bireylerde kendini homoseksüel olarak tanımlayanların sayısında bir artış görülmektedir (Conron and Goldberg; Conron). Resmi olmayan veri kaynaklarına göre Türkiye'de yaklaşık 3 milyon homoseksüel olduğu tahmin edilmekte ve bu sayının çokluğu dikkat çekmektedir (Yılmaz and Göçmen). Modernleşmenin başlamasıyla birlikte ulusun kültürel yapısında olumlu yönde değişimler görülse de, toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsellikle ilgili geleneksel değerler ve normlar yine de farklı cinsel yönelimlere sahip insanlara yönelik tutumları etkilemektedir (Aslan, Şahin and Emiroğlu). Bilimsel çalışmalar ülkemizde üniversite öğrencileri arasında cinsel azınlıklara yönelik genellikle olumsuz tutumların yaygın olduğunu göstermektedir (Ezgi). Saraç 2015 yılında, Türkiye'de üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada, cinsiyet farkı olmaksızın dindarlık ölçeklerinde yüksek puan alan öğrencilerin homoseksüel bireylere yönelik tutumlarının, düşük puan alan öğrencilere göre daha olumsuz olduğunu belirtmiştir (Saraç "Relationships between Religiosity Level and Attitudes toward Lesbians and Gay Men among Turkish University Students"). Diğer bir çalışmanın sonucunda Trabzon ilinde kuşaklararası homoseksüelliğe bakış açısı farklılıkları olduğu, genç neslin daha ılımlı yaklaştığı görülmüştür (Söğüt). Homoseksüellere karşı tutumun yaş, cinsiyet, medeni durum, gelir durumu, eğitim durumu ve yaşadıkları yere göre değişkenlik gösterdiği sonucuna

ulaşmıştır (Söğüt). Bu çalışmaya benzer, öğrenciler üzerinde yapılan Türkiye’de yalnızca üç çalışma olduğu göze çarpmıştır. Ankara, Kars ve Antalya’da yapılan bu çalışmaların her üçü de tek bir grupta ve küçük bir popülasyonda yürütülmüştür (Duyan et al.; Duyan, Gelbal and Duyan; Bostancı Daştan). Bu çalışma, değişen toplumsal dinamikler içerisinde geleceğin sağlık profesyonellerini oluşturan Sağlık Bilimleri bölümlerinde okuyan öğrencilerin homoseksüelliğe yönelik tutumlarını ve bu tutumları etkileyen demografik faktörleri incelemek amacıyla planlandı. Çalışma içerisinde ana hipotez: “Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin homoseksüelliğe (gey ve lezbiyenlik) yönelik olumsuz tutumları yoktur.” şeklinde kuruldu.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma kesitsel bir çalışmadır. Çımanın Sağlık Bilimleri Fakültesi’nin 4 yıllık bölümlerinin en az 4 yıldır faaliyet gösteren bölümlerindeki öğrencileri üzerinde yürütülmesi planlandı. Çalışmaya, 2018 yılı Ekim-Aralık aylarında bir vakıf üniversitesinin Fizyoterapi, Hemşirelik ve Odyoloji bölümlerinde okuyan 593 öğrenciden (198, 232 ve 163; sırasıyla) 391 gönüllü katıldı. 27.09.2018 tarihinde ve YDU/2018/61-627 karar numarası ile onaylanan çalışma Helsinki deklarasyonuna uygun olarak gerçekleştirildi. Çalışmaya dâhil edilme kriterleri; 18 yaş ve üzerinde olmak, Sağlık Bilimleri Fakültesi’nde öğrenci olmak ve çalışmaya katılmak için gönüllü olmaktı. Dışlanma kriterleri ise farklı bir üniversite ya da fakültede okuyor olmak, homoseksüellik hakkında daha önceden eğitim almış olmak olarak belirlendi.

Veriler, araştırmacılar tarafından, herhangi bir dersin sorumlu öğretim elemanından izin alınarak formlar öğrencilere sınıfta dağıtarak toplandı. Anketlerin uygulanması en fazla 5 dakika sürdü. Öğrencilerin isim belirtmemeleri istendi. Demografik bilgileri alındıktan sonra, homoseksüelliğe yönelik tutumları Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum Ölçeği ile değerlendirildi.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Demografik Bilgiler: Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin yaş, cinsiyet, üniversite bölümü, akademik yılı, homoseksüel arkadaş varlığı, homoseksüel biri ile arkadaşlık yapmak ile ilgili fikri ve dinin hayatındaki yeri ile ilgili görüşleri araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi formu ile kaydedildi. Öğrencilerin homoseksüel bir arkadaşının olup olmadığı ve homoseksüel birisiyle arkadaşlık yapıp yapmayacağı bilgisi “evet/hayır” şeklinde değerlendirildi. Dini inanç önemi olarak dindarlık seviyesi “1-Dinle ilgilenmiyorum”, “5-Din hayatımın merkezindedir” şeklinde 5’li likert tipi skala ile puanlandı. Dini inanç puanı yüksek olan bireyler daha dindar olarak kabul edildi.

Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum Ölçeği-LGYT-K (Kısa Formu): Katılımcıların lezbiyen ve geylere yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Herek tarafından geliştirilen Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum Ölçeği-Kısa versiyonu (LGYT-K) kullanıldı (Herek). LGYT-K 5 soru lezbiyenlere (LYT), 5 soru gey bireylere (GYT) yönelik tutumu ölçen toplam 10 madde içermektedir. “Hiç Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum ve Tamamen Katılıyorum” şeklinde 5’li likert skalasına göre yanıtlar puanlanır. Lezbiyen ve geylere yönelik olumlu maddeler puanlanırken “Tamamen katılıyorum” cevabı “5” ile “Hiç katılmıyorum” cevabı ise “1” ile puanlanmaktadır. Ölçek içerisinde olumsuz olarak ifade edilen maddeler ters olarak hesaplanmaktadır.

Ölçekten alınabilecek en düşük ve en yüksek puan geylere ve lezbiyenlere yönelik tutum için ayrı ayrı 5-25, total puan için 10-50’dir. Ölçekten alınan düşük puanlar homoseksüellere yönelik olumsuz tutumu temsil eder. Ölçeğin Türkçe versiyon çalışması Duyan ve Gelbal tarafından yapılmıştır (Duyan, Gelbal and Duyan).

İstatistiksel Analiz

Elde edilen verilerin analizinde IBM “SPSS 26.00” versiyonu kullanıldı. Verilerin normal dağılıma uygunluğu “Kolmogorov Smirnov testi” ile incelendi ve uygun olmadığı görüldü. Sayısal verilerin gösterimi ortalama ve standart sapma (Ort \pm SS) ile, kategorik veriler ise yüzdelik (%) olarak betimlendi. Anket sonuçları cinsiyet, üniversite bölümü, homoseksüel kişiyle arkadaşlık durumu ve arkadaşlık etme bakışına göre Mann Whitney U testi ile karşılaştırıldı. Sınıf, dini inanç sınıfları arasında homoseksüel bireylere karşı tutumlarını karşılaştırmak için Kruskal Wallis testi kullanıldı, istatistiksel anlamlılık bulunması durumunda da post-hoc analiz Dunn testi ile uygulandı. İstatistiksel anlamlılık değeri $p < 0,05$ kabul edildi.

BULGULAR

Bu çalışma Fizyoterapi, Hemşirelik, ve Odyoloji bölümlerinden, yaş ortalamaları $20,74 \pm 1,79$ (18-31) yıl olan 391 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirildi. Katılımcıların %38,11 (n=149) ile çoğunluğu Fizyoterapi bölümü öğrencilerinden oluşmaktaydı. Öğrencilerin dini inanca verdikleri değer ortalama $4,02 \pm 1,00$ olarak hesaplandı ve 152 (%38,8) kişinin dini inanç önemini “Din hayatımın merkezindedir” olarak belirttiği görüldü. Öğrencilere ait diğer demografik veriler Tablo 1’de sunuldu.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

		Ort \pm SS
Yaş (yıl)		20,74 \pm 1,79
Din		4,02 \pm 1,00
LGYT-K		28,61 \pm 10,34
		%
Cinsiyet	Kadın (n=335)	85,68
	Erkek (n=56)	14,32
Bölüm	Fizyoterapi (n=149)	38,11
	Hemşirelik (n=128)	32,74
	Odyoloji (n=114)	29,16
Sınıf	1 (n=92)	23,53
	2 (n=150)	38,36
	3 (n=85)	21,74
	4 (n=64)	16,37
Homoseksüel arkadaş olan	Var (n=63)	16,11
	Yok (n=328)	83,89
Homoseksüel kişiyle arkadaşlık yaparım	Evet (n=229)	58,57
	Hayır (n=162)	41,43

LGYT-K: Lezbiyen ve Geylelere Yönelik Tutum Ölçeği, Ort: Ortalama, SS: Standart sapma

Öğrencilerin LGYT-K puan ortalamaları $28,61 \pm 10,34$ olarak bulundu. Tablo 2’ye göre dini inanç önemine en yüksek puanı veren öğrencilerin LGYT-K ortalama puanının $22,19 \pm 8,66$; dini inanç önemine en düşük puanı veren öğrencilerin LGYT-K ortalama puanının ise $41,69 \pm 9,75$ olduğu belirlendi. Öğrencilerin LGYT-K ortalamaları incelendiğinde dindarlık seviyesi en yüksek olan öğrencilerin, LGYT-K skorlarının diğerlerinden anlamlı olarak farklı olduğu görüldü ($p=0,0001$). Daha dindar öğrencilerin yaş ortalamalarının daha yüksek olduğu görülürken aralarında istatistiksel bir fark tespit edilmedi ($p=0,09$).

Tablo 2. Öğrencilerin dini inanç önemine göre yaş ve LGYT-K sonuçlarının karşılaştırılması

	Yaş (Ort ± SS)	LGYT-K (Ort ± SS)
Dini inanç		
1	20,46 ± 1,98	41,69 ± 9,75
2	20,81 ± 1,32	40,27 ± 8,50
3	20,49 ± 1,56	33,66 ± 7,88
4	20,51 ± 1,67	30,61 ± 9,08
5	21,10 ± 1,96	22,19 ± 8,66
p	0,09*	0,0001*

* Kruskal Wallis testi

Dini inanç seviyesine göre LGYT-K skorlarına ilişkin farklar incelendiğinde dindarlık puanına en yüksek skoru verenlerin diğer gruplar arasında anlamlı bir farka sahip olduğu görüldü. Dini inanç seviyesine göre LGYT-K skorlarına ilişkin farklara ait veriler Tablo 3'te sunuldu.

Tablo 3. Dini inanç LGYT-K Post-Hoc analiz sonuçları

Dini inanç	1	2	3	4	5
1					
2	1,00				
3	0,19	0,76			
4	0,01*	0,05	0,29		
5	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*	

*Dunn düzeltmesi sonrası p < 0,01

Kadın öğrencilerin (4,13 ± 0,87), erkek öğrencilere (3,39 ± 1,41) göre kendini daha dindar gördüğü tespit edildi (p<0,05). “Homoseksüel arkadaşı olan” ve “Homoseksüel kişilerle arkadaşlık yaparım” diyen grubun kendini daha az dindar olarak tanımladığı ve homoseksüel kişilere karşı daha olumlu tutuma sahip olduğu belirlendi (p<0,05). Öğrencilerin dini inanç önem puanları cinsiyet, homoseksüel arkadaşına sahip olup olmamak ve homoseksüel bireylerle arkadaşlık yapıp yapmama durumuna göre kıyaslandığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenirken (p<0,001) bölümler ve sınıflar arasında anlamlı bir fark belirlenmedi (p>0,05). Demografik özelliklere göre LGYT-K sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 4'te detaylı olarak sunuldu.

Tablo 4. Demografik özelliklere göre yaş, dini inanç önemi ve LGYT-K sonuçlarının karşılaştırılması

	Yaş	Dini inanç önemi	LGYT-K
	(Ort ± SS)	(Ort ± SS)	(Ort ± SS)
Cinsiyet			
Erkek	20,87 ± 1,92	3,39 ± 1,41	27,73 ± 12,35
Kadın	20,72 ± 1,76	4,13 ± 0,87	28,76 ± 9,98
p	0,38	0,000	0,28
Homoseksüel arkadaşı olan			
Var	20,90 ± 1,39	3,23 ± 1,16	37,44 ± 10,08
Yok	20,71 ± 1,85	4,17 ± 0,89	26,91 ± 9,51
p	0,12	0,001	0,001

Homoseksüel kişiyle arkadaşlık yaparım			
Evet	20,73 ± 1,73	3,71 ± 1,04	34,06 ± 8,49
Hayır	20,76 ± 1,86	4,46 ± 0,75	20,91 ± 7,42
p	0,43	0,000	0,001
Bölüm			
Fizyoterapi	20,52 ± 1,65	3,95 ± 1,05	28,77 ± 10,23
Hemşirelik	20,8 ± 1,86	4,02 ± 0,92	28,47 ± 10,04
Odyoloji	20,99 ± 1,85	4,12 ± 1,02	28,57 ± 10,89
p	-	0,30*	0,96*
Sınıf			
1	18,76 ± 0,74	3,8 ± 0,99	29,03 ± 9,54
2	20,4 ± 1,04	4,06 ± 0,97	28,09 ± 10,24
3	21,88 ± 1,38	4,06 ± 1,1	30,11 ± 10,7
4	22,91 ± 1,17	4,22 ± 0,91	27,25 ± 11,14
p	-	0,29*	0,34*

p: Mann Whitney U, * Kruskal-Wallis test

TARTIŞMA

Sağlık bilimleri bölümlerinde okuyan üniversite öğrencilerinin homoseksüel kişilere karşı tutumları ve bunu etkileyen demografik faktörleri incelediğimiz çalışma sonuçları, kendini daha dindar olarak ifade eden öğrencilerin homoseksüel kişilere karşı olumsuz tutum sergilediğini, homoseksüel arkadaşına sahip olmanın olumlu tutum geliştirmeyi pozitif yönde etkilediğini, daha dindar bireylerin homoseksüel kişilerle arkadaşlık etmeye olumlu yaklaşmadığını gösterdi. Bunun yanında öğrencilerin okuduğu bölüm ya da sınıflarının homoseksüel kişilere karşı tutumu üzerinde bir fark oluşturmadığı görüldü.

Literatürde, cinsiyet, yaş ve sınıf durumu gibi faktörler homoseksüel kişilere yönelik tutumlarla ilişkilendirilmiştir. Birden fazla araştırmada, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre homoseksüel kişilere karşı daha olumsuz tutum sergiledikleri bildirilmiştir (Worthen; Rutledge et al.). Homoseksüel kişilere karşı toplumsal değişimlerin sonucu olarak ortaya çıkan toplumsal tutumdaki olumlu yönde değişimin özellikle kadınlarda daha fazla olduğu belirtilmektedir (Cheng, Wu and Adamczyk). Ancak İpek ve Delibalta Türkiye’de yürüttükleri bir çalışmada literatürden farklı olarak erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre, homoseksüelliğe ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu tespit etmişlerdir (İpek and Delibalta). Saraç çalışmasında, beden eğitimi öğretmenliğinde okuyan üniversite öğrencilerinin homoseksüel bireylere karşı tutumları arasında cinsiyetler açısından herhangi bir fark olmadığını belirtmiştir (Saraç "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Eşcinsellere Yönelik Bilgileri, Tutumları Ve Dindarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"). Çalışma sonuçları benzer şekilde homoseksüel kişilere karşı tutumun benzer yaş grubuna sahip üniversite öğrencileri arasında cinsiyete göre değişmediğini gösterdi. Elde edilen sonuçlar değişen toplumsal koşullarda homoseksüelliği yordayan faktörler arasında cinsiyet faktörünün etkisinin azalmış olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Holland homoseksüel bireylere yönelik tutumların yaşça daha büyük öğrencilerde ve üniversitede daha uzun süre kalan öğrencilerde daha olumlu olduğunu belirtmiştir (Holland, Matthews and Schott). Cooper üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada benzer sonuçlar elde etmiş ve daha yaşlı katılımcılarla daha olumlu genel tutumların ilişkili olduğunu, ancak daha yaşlı katılımcıların homoseksüel olarak tanımlanan arkadaşlara sahip olma fikriyle daha fazla sorun yaşadıklarını tespit etmiştir (Copp and Koehler). Literatürde yıllar içerisinde gelişen olumlu tutum üniversite öğrencilerinin homoseksüel kişilerle daha fazla vakit geçirmesine bağlanmıştır. İpek ve Delibalta çalışmasında sınıf düzeyi yüksek olan ve homoseksüel arkadaşına sahip ya da tanıdığı olan öğrencilerin homoseksüelliğe ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu tespit etmiştir (İpek and Delibalta). Çalışmamızda elde edilen sonuçlar artan sınıf düzeyinin ve paralelinde yaşın homoseksüel kişilere

karşı tutumu değiştirmedini gösterdi. Ancak homoseksüel arkadaşı olan bireylerin homoseksüel kişilere karşı daha olumlu tutuma sahip olması, homoseksüel kişi ile geçirilen vakitle ilgili yorumunun lehine bir gösterge olarak görülebilir.

Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada 162 öğrencinin, %35,8'inin tanıdığı homoseksüel birey olduğu ve %66'sının homoseksüel birey ile arkadaşlık edeceğini belirttiği saptanmış ve bu sonuçlar öğrencilerin büyük çoğunluğunun homoseksüel bireylere yönelik önyargılarının olmadığı şeklinde yorumlanmıştır (Sadıç and Beydağ). Çalışmamızda elde edilen sonuçlar, "Homoseksüel kişi ile arkadaşlık yaparım" diyenlerin ya da arkadaşlık edenlerin daha olumlu tutuma sahip olduğunu gösterdi. Bu sonuçlar öğrencilerin homoseksüel kişilere karşı olumlu düşüncesinin var olması ya da birlikte vakit geçiriyor olmasının olumlu tutum açısından önemli olduğuna işaret etmektedir. Elde edilen sonuçlar, günümüz koşullarında sağlık fakültesi öğrencilerinin farklı demografik faktörlerinin, homoseksüel kişilere karşı olumsuz tutumlar altında yatan yordayıcılar olarak görülebileceğini ortaya koymuştur. Yordayıcıların daha iyi anlaşılması için nicel çalışmalar ile nitel analizleri içeren çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmüştür.

Homoseksüel bireylere karşı tutumu etkileyen faktörlerden biri de dindarlıktır. Dini gelenekler ve dindarlığın, homoseksüel kişilere, haklarına ve dini topluluklar içindeki konumlarına yönelik tutumları etkilediği kabul edilmektedir (Vegter and Haider-Markel). Otuz üç ülkenin verilerini kullanarak yapılan inceleme sonucunda, dini olmayan, Katolik ve Yahudilik inançlarını benimseyen bireylerin homoseksüellik konusunda Müslüman ve Protestan inancına sahip olanlara göre daha hoşgörülü tutumlara sahip oldukları belirtilmiştir (Adamczyk and Pitt). Saraç'ın beden eğitimi öğrencileri ile yürüttüğü çalışmada dindarlık düzeyleri arttıkça homoseksüel bireylere yönelik tutumlarının da olumsuz yönde arttığını görülmektedir (Saraç "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Eşcinsellere Yönelik Bilgileri, Tutumları Ve Dindarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"). Benzer şekilde Malezya'da doktor adaylarının homoseksüel kişilere yönelik tutumunu inceleyen çalışmada Müslümanlık inancına sahip olan öğrencilerin homoseksüel kişilere karşı daha az olumlu tutuma sahip olduğu belirtilmiştir (Foong et al.). Tayvan'da yapılan bir çalışmada yıllar içerisinde homoseksüel kişilere karşı toplumsal tutumda olumlu yönde değişim olduğu tespit edilmiştir (Cheng, Wu and Adamczyk).

Türkiye'de yapılan bir çalışmada daha yüksek düzeyde dindarlık sergileyen öğrenciler homoseksüel bireylere karşı daha az olumlu tutum bildirmiştir (Saraç "Relationships between Religiosity Level and Attitudes toward Lesbians and Gay Men among Turkish University Students"). İpek ve Delibalta kendini daha dindar olarak tanımlayan öğrencilerin homoseksüel bireylere karşı tutumlarının az dindar tanımlayanlara göre daha olumlu olduğunu tespit etmiştir (İpek and Delibalta). Sağlık ile ilgili bölümlerde okuyan öğrenciler gerek okulda gerekse mezuniyet sonrası mesleki yaşamlarında, farklı hasta profilleri ile karşılaşacaklarından toplumun her bireyi için adil davranmaları önem taşımaktadır. Tuna 2019 yılında yaptığı çalışmada, ruh sağlığı çalışanlarının homoseksüellere yönelik genel olarak olumlu tutumlara sahip olduğunu belirtmiştir (Ezgi). Bu çalışmada elde edilen sonuçlar sağlık bilimleri öğrencilerinin dindarlık seviyesi arttıkça homoseksüel kişilere karşı olumlu tutumun da azaldığını gösterirdi. Sağlık personelinin homoseksüel bireylere karşı önyargıları ve bu bireylerin sağlık hizmeti almakta çekince yaşaması gibi faktörler göz önünde bulundurulduğunda sağlık bilimleri öğrencilerinin tutumlarının geliştirilmesi önem taşımaktadır (Sabin, Riskind and Nosek; Foong et al.).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlıklı hizmet ortamını sağlayacak öğrencilerin homoseksüel bireylere yönelik tutumlarının olumlu, bilgilerinin de bilimsel kaynaklara dayalı olması bir gerekliliktir. Bu nedenle bu çalışmanın sonuçlarının literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ülkemizde erken yaşlardan itibaren homoseksüellik konusunda eğitimlerin verilmesi konuya ilişkin toplumsal yaklaşımları olumlu

kılacaktır. Gelecekte sağlık sektöründe hizmet verecek olan öğrencilerin homoseksüel bireylere karşı tutumlarının geliştirilmesi için bunu etkileyen farklı parametrelerin araştırılmasını önermekteyiz.

Bu çalışmanın bazı sınırlamaları vardır. Birincisi, veri toplamada dindarlık seviyesi ve homoseksüel arkadaşlara yönelik tek bir soru sormak yerine, daha fazla soru ile daha detaylı değerlendirme yapılabilirdi. İkinci olarak, homoseksüel kişiler ile ilgili tutumun dinamikleri hala yeterince anlaşılmamış olup, değişen demografik, kültürel ve toplumsal dinamikleri incelemek için nicel ve nitel verilerin birlikte yorumlandığı bir çalışma olabilirdi.

KAYNAKLAR

Adamczyk, Amy, and Cassidy Pitt. "Shaping Attitudes About Homosexuality: The Role of Religion and Cultural Context." *Social Science Research* 38.2 (2009): 338-51. Print.

Aslan, Funda, Nilay Ercan Şahin, and Oya Nuran Emiroğlu. "Turkish Nurse Educators Knowledge Regarding Lgbt Health and Their Level of Homophobia: A Descriptive–Cross Sectional Study." *Nurse education today* 76 (2019): 216-21. Print.

Bostancı Daştan, Nihal. "The Attitudes of Nursing Students Towards Lesbians and Gay Males in T Urkey." *International Journal of Nursing Practice* 21.4 (2015): 376-82. Print.

Cheng, Yen-hsin Alice, Fen-Chieh Felice Wu, and Amy Adamczyk. "Changing Attitudes toward Homosexuality in Taiwan, 1995–2012." *Chinese Sociological Review* 48.4 (2016): 317-45. Print.

Conron, Kerith J. "Lgbt Youth Population in the United States." (2020). Print.

Conron, Kerith J, and Shoshana K Goldberg. "Adult Lgbt Population in the United States." (2019). Print.

Copp, Hilary L, and William J Koehler. "Peer Attitudes toward Lgbt-Identified University Students as Mediated by Demographic Factors." *Journal of Gay & Lesbian Mental Health* 21.4 (2017): 277-91. Print.

Duyan, Veli, Selahattin Gelbal, and Veli Duyan. "Lezbiyen Ve Geylere Yönelik Tutum (Lgyt) Ölçeği: Güvenirlik Ve Geçerlik Çalışması." *HIV/AIDS Dergisi* 7.3 (2004): 106-12. Print.

Duyan, Veli, et al. "Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Eşcinselliğe Yönelik Tutumları: Bir Atölye Eğitiminin Etkileri." *Toplum ve Sosyal Hizmet* 22.2 (2011): 7-18. Print.

Engin, Ceylan. "Lgbt in Turkey: Policies and Experiences." *Social Sciences* 4.3 (2015): 838-58. Print.

Ezgi, Tuna. "Türkiye’de Ruh Sağlığı Çalışanlarının Gey Ve Lezbiyenlere Yönelik Tutumları." *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi* 6.2 (2019): 149-68. Print.

Foong, Andrew LS, et al. "Attitudes of Future Doctors Towards Lgbt Patients in Conservative Malaysian Society." *Sexuality & Culture* 24.5 (2020): 1358-75. Print.

Herek, Gregory M. "Heterosexuals' Attitudes toward Lesbians and Gay Men: Correlates and Gender Differences." *Journal of sex research* 25.4 (1988): 451-77. Print.

Holland, Laurel, Todd L Matthews, and Melinda R Schott. "'That's So Gay!'" Exploring College Students' Attitudes toward the Lgbt Population." *Journal of Homosexuality* 60.4 (2013): 575-95. Print.

İpek, Hemşire Ruken Efe, and Rukiye Türk Delibalta. "Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi." *Yaşam Boyu Hemşirelik Dergisi* 3.1 (2022): 36-55. Print.

Levine, Cynthia S, and Nalini Ambady. "The Role of Non-Verbal Behaviour in Racial Disparities in Health Care: Implications and Solutions." *Medical education* 47.9 (2013): 867-76. Print.

- Mccrone, Sarah. "Lgbt Healthcare Disparities, Discrimination, and Societal Stigma: The Mental and Physical Health Risks Related to Sexual and/or Gender Minority Status." *American Journal of Medical Research* 5.1 (2018): 91-96. Print.
- Müller, Alexandra. "Teaching Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Health in a South African Health Sciences Faculty: Addressing the Gap." *BMC Medical Education* 13.1 (2013): 1-7. Print.
- Rahman, Momin, and Ayesha Valliani. "Challenging the Opposition of Lgbt Identities and Muslim Cultures: Initial Research on the Experiences of Lgbt Muslims in Canada." *Theology & Sexuality* 22.1-2 (2016): 73-88. Print.
- Rutledge, Scott Edward, et al. "Attitudes toward Gays and Lesbians: A Latent Class Analysis of University Students." *Journal of Social Service Research* 38.1 (2012): 18-28. Print.
- Sabin, Janice A, Rachel G Riskind, and Brian A Nosek. "Health Care Providers' Implicit and Explicit Attitudes toward Lesbian Women and Gay Men." *American journal of public health* 105.9 (2015): 1831-41. Print.
- Sadıç, Ekin, and Kerime Derya Beydağ. "Hemşirelik Öğrencilerinin Lezbiyen Ve Geylere Yönelik Tutumları Ve Etkileyen Faktörler." *Hemşirelik Bilimi Dergisi* 1.2 (2018): 5-13. Print.
- Sakalh, Nuray, and Ozanser Ugurlu. "Effects of Social Contact with Homosexuals on Heterosexual Turkish University Students' Attitudes Towards Homosexuality." *Journal of homosexuality* 42.1 (2002): 53-62. Print.
- Saraç, Leyla. "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Eşcinsellere Yönelik Bilgileri, Tutumları Ve Dindarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi." *Pamukkale Journal of Sport Sciences* 5.1 (2014): 77-91. Print.
- Saraç, Leyla. "Relationships between Religiosity Level and Attitudes toward Lesbians and Gay Men among Turkish University Students." *Journal of Homosexuality* 62.4 (2015): 481-94. Print.
- Soner, Güven, and Birsen Altay. "Hemşirelik Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Eşcinsellere Yönelik Tutumu." *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi* 3.2 (2018): 17-24. Print.
- Söğüt, Elif. "Eşcinselliğe Kuşaklararası Yaklaşım Farklılıkları: Trabzon Örneği." *İmgelem* 3.5: 317-43. Print.
- Vegter, Abigail, and Donald P Haider-Markel. "The Special Role of Religion in Lgbt-Related Attitudes." *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. 2020. Print.
- Wilson, Christina K, et al. "Attitudes toward Lgbt Patients among Students in the Health Professions: Influence of Demographics and Discipline." *LGBT health* 1.3 (2014): 204-11. Print.
- Worthen, Meredith GF. "Understanding College Student Attitudes toward Lgbt Individuals." *Sociological Focus* 45.4 (2012): 285-305. Print.
- Yılmaz, Volkan, and İpek Göçmen. "Türkiye'de Lezbiyen, Gey, Biseksüel Ve Trans Bireylerin Sosyal Ve Ekonomik Sorunları Araştırmasının Özet Sonuçları." *Türkiye Politika ve Araştırma Merkezi* 4.6 (2015): 94-101. Print.